

Gemeenteraad van Hengelo
Postbus 18
7550AA Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
concept armoedebelaid gemeente Hengelo 2016-2020	2015704		\$datumond\$

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u het concept armoedebelaid gemeente Hengelo 2016-2020. Conform onze afspraak tijdens de politieke markt van 15 december 2015 leggen wij dit concept aan u voor. Wij hebben afgesproken dit met u te bespreken in de beeldvormende politieke markt.

Wij zijn graag met u bereid te overleggen over de vorm waarin u dit met ons wilt bespreken.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Hengelo,
de secretaris, de burgemeester,
\$handtekening\$
\$naam\$

Bijlagen: 1 concept armoedebelaid gemeente Hengelo 2016-2020

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres stadhuis
Burgemeester Jansenplein 1
Bezoekadres stadskantoor
Hazenweg 121

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Armoebeleid gemeente Hengelo 2016-2020

Inhoudsopgave

	Pag.
Samenvatting	3
1. Inleiding	4
Waarom schrijven we deze nota	4
Leeswijzer	4
Totstandkoming	5
2. Met respect	6
3. Huidig beleid	7
Coalitieakkoord	7
Armoedebeloid 2012-2015	7
4. ontwikkelingen	10
Inkomensondersteuning	10
Bijzondere bijstand	10
Minimabeleid en kindpakket	11
Ziektekosten en eigenbijdragen	12
Overig	12
5. Nieuw Beleid	13
Algemeen	13
Voorstellen	13
6. Financiële en personele gevolgen	18
 Bijlagen	
Bijlage 1: omvang doelgroep	19
Bijlage 2: feiten en cijfers	20
Bijlage 3: huidige pakket minimaregelingen	22

Samenvatting

De gemeente Hengelo heeft al jaren een goed armoedebeleid. We kennen een goed pakket van voorzieningen. De vorige beleidsnota bestreek de periode tot en met 2015. Het is dan ook nu het moment, mede naar aanleiding van lokale en landelijke ontwikkelingen, dit beleid te heroverwegen en waar nodig te actualiseren. De nota is tot stand gekomen met betrokkenheid van de Cliëntenraad Minima Hengelo, de cliëntenraad WMO en de Adviesraad Inkomen en Arbeid.

Armoede belemmert mensen om te participeren in de samenleving. Met ons armoedebeleid willen we er voor zorgen dat alle mensen in Hengelo mee kunnen doen. Dat zeker in een tijd waarin het aantal mensen dat onder de lage-inkomensgrens leeft nog steeds toeneemt. Onze bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar kinderen. Het in 2014 vastgestelde kindpakket maakt integraal deel uit van ons oude en nieuwe armoedebeleid.

Met de nota zetten wij enerzijds nog wat accenten in het bestaande beleid. Dit betreft enerzijds nadrukkelijker aandacht voor hetgeen al is afgesproken, het stimuleren van gebruik en een aantal uitbreidingen. Dit laatste betreft bijvoorbeeld de aandacht voor statushouders, het deels vergoeden van zomerkampen voor kinderen en een mogelijke bijdrage aan de Kledingbank.

Tenslotte stellen we een aantal pilots voor die tegemoet komen aan het door raadsfracties en de Cliëntenraad Minima Hengelo gewenste maatwerk.

Dit en ook andere delen van de nota passen binnen de kaders van de voor de transities vastgestelde nota "Met respect....". Versterken van eigen kracht, zorg en ondersteuning op maat, het goede behouden en de een en ander vooral richten op ondersteuning bij Participatie. Tenslotte hebben we ook nadrukkelijk ingezet op ontschotten en verbinden van zorg, welzijn, jeugd, onderwijs en participatie. Ook bij de uitvoering van deze nota sturen wij nadrukkelijk op samenwerking en ontschotting.

Wij zien nu dat de budgetten voor het armoedebeleid niet altijd toereikend zijn. Dit is o.a. van het feit dat het economisch herstel enigszins achterblijft, het toenemende gebruik van bewindvoering en ook de komst van meer statushouders. De nieuwe voorstellen hebben ook gevolgen voor de budgetten. Deze worden, na vaststellen van deze nota, verwerkt in de begroting.

Hoofdstuk 1 Inleiding

Waarom schrijven we deze nota

In 2011 heeft de raad het beleidsplan armoedebestrijding gemeente Hengelo (armoedebeleid 2012-2015) vastgesteld. Dit beleidsplan vormt samen met de verordening maatschappelijke participatie het gemeentelijk kader voor het huidige armoedebeleid. Veel onderdelen uit het beleidsplan uit 2011 zijn nog steeds van kracht. Maar er zijn verschillende landelijke ontwikkelingen die aanleiding zijn om het huidige beleid te herzien.

De noodzaak om een gedegen armoedebeleid te voeren is sinds de totstandkoming van de vorige nota in 2011 niet minder geworden. Integendeel, steeds meer mensen leven op of onder de armoedegrens en de kloof tussen arm en rijk is ook vergroot. Hoewel we eind 2015 een licht herstel lijken te zien is de economische crisis daar voor een redelijk deel debet aan. Volgens de laatste cijfers groeien in Nederland 400.000 kinderen in armoede op, dat zijn er 124.000 meer dan in 2007. Eind 2014 zijn er 726.000 (ruim 10%) huishoudens met een inkomen onder de lage-inkomensgrens. Ruim 190.000 huishoudens hebben gedurende meer dan vier jaar een dergelijk inkomen. Onlangs heeft het CBS aangegeven dat het aantal huishoudens dat langdurig in armoede leeft wederom is gestegen. Daarnaast heeft het CBS aangegeven dat het voor deze groep huishoudens bijna niet mogelijk is uit de armoede te komen.

Met het armoedebeleid van de gemeente Hengelo willen wij de mensen in de doelgroep in staat stellen om zo goed mogelijk te participeren in onze samenleving. Wij kunnen er echter niet alle problemen mee oplossen. Wij kunnen en willen ook niet alle voor de doelgroep negatief uitvallende maatregelen op nationaal niveau repareren. Wij faciliteren participatie met bijzondere aandacht voor kinderen.

Voor Hengelo geldt dat het aantal huishoudens dat tot de doelgroep behoort sinds 2013 is gestegen van 5.700 naar 6.200. Een stijging van bijna 9%. De 6200 is 16,6% van het totaal aantal huishoudens in Hengelo. Dit is hoger dan het landelijk gemiddelde van 15,4%. Overigens is het percentage in Enschede (21,4) en Almelo (21,6) nog hoger.

Met de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015 is het wettelijk kader voor het armoedebeleid gewijzigd. Hiermee wil het Rijk ongerichte financiële bijstand vervangen door individueel maatwerk, waardoor financiële middelen gericht ingezet worden. In hoofdstuk vier gaan we daar nader op in.

Leeswijzer

In deze beleidsnota worden – na het uitzetten van de kaders en een korte terugblik- de uitgangspunten van het armoedebeleid voor de komende jaren weergegeven.

In hoofdstuk 2 refereren wij aan de nota “Met respect...” waarin de gemeenteraad de kaders voor beleid in het sociale domein heeft vastgesteld. In hoofdstuk 3 geven wij een korte samenvatting van het huidige beleid. Hoofdstuk 4 geeft een overzicht van ontwikkelingen sinds de vaststelling van de vorige nota. In hoofdstuk 5 geven we een aantal voorstellen voor aanpassing en vernieuwing van het huidige beleid. In hoofdstuk 6 gaan we in op de financiële en personele consequenties.

Totstandkoming

Bij het tot stand komen van deze nota zijn de Cliëntenraad Minima Hengelo (CMH) en de gemeenteraad betrokken. De CMH heeft hiervoor in januari 2016 een bijeenkomst georganiseerd. Hun inbreng is meegenomen bij het ontwikkelen van het nieuwe armoedebeleid. Daarnaast hebben wij tijdens een beeldvormende politieke markt d.d. 15 december 2015 de gemeenteraad betrokken bij het ontwikkelen van ons nieuw beleid. Tijdens de politieke markt is vooral aangedrongen op maatwerk. Niet het aanbod moet leidend zijn, maar de vraag. Dit is ook een signaal vanuit de CMH. Zij geven aan dat aansluiten bij de klant en zijn of haar specifieke situatie erg belangrijk is. Daarnaast pleit de CMH voor een uitbreiding van o.a. het sport- en cultuurfonds in die zin dat meerdere sporten vergoed gaan worden en het herinvoeren van het schoolzwemmen. Dit past naar mening van de CMH ook in het project “Een gezonde toekomst dichterbij”. Op het maatwerk komen wij terug in hoofdstuk 5 (nieuw beleid).

Hoofdstuk 2 Met respect...

In het beleidsplan *Met respect... op weg naar een nieuw stelsel voor maatschappelijke ondersteuning* geven wij vorm aan het organiseren van de maatschappelijke ondersteuning in onze stad. Hengelo is, net als andere gemeenten, sinds 2015 verantwoordelijk voor meer taken op sociaal gebied. Helaas krijgen wij hiervoor minder geld dan daarvoor beschikbaar was. Dus moeten wij keuzes maken wat we wel of niet financieren. En dat doen wij in het beleidsplan met respect... Respect voor inwoners die het zelf misschien (even) niet alleen redden, maar ook met respect voor de vele vrijwilligers, mantelzorgers en professionals die zich inzetten voor deze inwoners.

Doel van het nieuwe stelsel is dat alle inwoners van Hengelo zo snel mogelijk zelf, met hulp van het netwerk, een antwoord vinden op hun vraag. Lukt dat niet, dan kunnen ze bij de gemeente een beroep doen op hulp en ondersteuning, waarbij de hulpverleners maatwerk leveren. Dat maakt dat we de hulp en ondersteuning voor iedereen toegankelijk, goed en betaalbaar kunnen houden.

De volgende uitgangspunten vinden we daarbij belangrijk:

- Versterken van eigen kracht van mensen en hun omgeving.
- Iedereen krijgt zoveel mogelijk de ondersteuning en zorg (op maat) die hij/zij nodig heeft.
- Eén huishouden (één gezin), één plan en waar nodig één regisseur.
- Behoud het goede.
- Ontwikkelen en verbeteren van werkwijze gericht op eigen kracht van mensen en omgeving.
- Sterke inzet op welzijn, mantelzorg en vrijwilligers en de hierbij benodigde voorzieningen.
- Ontschotten en verbinden van zorg, welzijn, jeugd, onderwijs en participatie.
- Begeleiding vooral richten op ondersteuning bij participatie.
- Verhogen van doelmatigheid, zorg dragen voor productieve prikkels en minder bureaucratie.
- Ruimte voor en vertrouwen in professionals.

Hoofdstuk 3 Huidige beleid

Coalitieakkoord

In het coalitieakkoord 2014-2018 is aangegeven dat armoede en schulden actieve deelname aan de maatschappij belemmeren. Wij hebben een perspectief geschetst hoe het armoedebeleid en schuldhelpverlening verbonden kunnen worden met de participatiedoelinden. Het bestrijden en tegengaan van armoede en schulden stimuleert de participatie van mensen.

Een groep waarbij de deelname aan de maatschappij bijzondere aandacht moest krijgen zijn kinderen. Dit moest vorm krijgen in een te ontwikkelen kindpakket. Met dit pakket zorgen we er voor dat alle kinderen mee kunnen doen in onze samenleving ongeacht de thuissituatie.

Armoedebeleid 2012-2015

In 2011 hebben wij het armoedebeleid 2012-2015 vastgesteld. Hoofddoel was om vorm te geven aan een breed gedragen armoedebeleid. Een beleid dat tegemoet moest komen aan de wens om inkomensondersteuning te bieden aan mensen met een minimum inkomen en deze mensen in staat te stellen te participeren. Uitgangspunt was te komen tot een adequaat pakket armoedemaatregelen voor onze doelgroep. Subdoelen waren inkomensondersteuning, het bevorderen van maatschappelijke participatie, inzet van schuldhelpverlening en het bestrijden van niet-gebruik. Om dit te bereiken zijn 9 voorstellen om het beleid aan te passen vastgesteld. In het hiernavolgende worden deze voorstellen langsgelopen en kort toegelicht.

Door wettelijke ontwikkelingen (zie hoofdstuk 4) en besluiten van de gemeenteraad (invoering kindpakket en hoogte inkomensgrens doelgroep) zijn de beleidsuitgangspunten gewijzigd.

1. Inkomensondersteuning

Inwoners van Hengelo die langdurig zijn aangewezen op een minimum inkomen kunnen gebruik maken van inkomensondersteuning in de vorm van de **langdurigheidstoeslag**. Onder langdurig wordt een periode van 3 jaar verstaan. De hoogte van deze toeslag is niet gewijzigd. We zien het aantal toekenningen in 2015 licht dalen door strengere wettelijke toekenningscriteria. Het CBS geeft dat mensen die een keer onder de armoedegrens leven, maar moeilijk in staat zijn uit om deze positie te verbeteren. Wij menen dat deze toeslag een goede maatregel is om gezinnen die langdurig onder de armoedegrens leven in staat te stellen rond te komen.

Jaar	Aantal toekenningen
2012	1226
2013	1163
2014	1295
2015	1249

De **inkomensgrens** voor de individuele bijzondere bijstand en de collectieve zorgverzekering is vastgesteld op **120%**. Voor de overige voorzieningen gold het wettelijk maximum van 110%.

2. Bijzondere bijstand

Inwoners van Hengelo kunnen bijzondere bijstand ontvangen als zij geen middelen hebben om te voorzien in de uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten van het bestaan en zij deze kosten niet kunnen betalen uit de bijstandsuitkering. Wij verstrekken bijzondere bijstand voor onder andere duurzame gebruiksgoederen, medische kosten, bewindvoeringskosten, maaltijdvoorziening en begrafeniskosten (zie bijlage 2). Wij stellen twee maal per jaar de voorwaarden vast om in aanmerking te komen voor bijzondere bijstand. Vanaf 2012 hebben wij het beleid voor het verstrekken van duurzame gebruiksgoederen gewijzigd.

Duurzame gebruiksgoederen werden voortaan verstrekt in de vorm van **leenbijstand** in plaats van verstrekking om niet. Gedachte was dat leenbijstand ook een stimulans kan zijn voor de cliënt om zijn financiële situatie te verbeteren. Aflossen zou een extra stimulans kunnen zijn om aan het werk te gaan. Mensen zonder kansen op werk kunnen op basis van het uitgangspunt van wederkerigheid 'bijstand om niet' verkrijgen door tegenover de lening een prestatie te leveren en zo de lening om te zetten naar bijstand om niet.

Uit de praktijk blijkt dat van deze mogelijkheid om een tegenprestatie te laten verrichten nauwelijks gebruik wordt gemaakt. Voor zowel de klanten als onze medewerkers is dit nog wennen. Er is minder gebruik van gemaakt dan wij verwacht hadden. Wij gaan hier hernieuwd en intensiever aandacht aan besteden. Dit door scholing van de medewerkers en hernieuwde voorlichting aan de klanten. We hebben tot nu toe vooral een daling in het aantal aanvragen gezien en slechts zelden een afgesproken tegenprestatie. In 2015 is slechts 1 maal gebruik gemaakt van deze mogelijkheid.

Voor de aanschaf van de apparaten voor koelen, wassen en koken is een uitzondering gemaakt vanuit de gedachte dat deze apparaten een basisvoorziening zijn. Deze verstrekken we nog steeds 'om niet'. We zien dat daar ook meer gebruik van wordt gemaakt. Ten aanzien van de overige verstrekkingen maken mensen nadrukkelijker een afweging of ze tot vervanging/aanschaf over willen gaan via onze regelingen.

3. Minimabeleid (inclusief kindpakket)

Het **sport- en cultuurfonds** is een belangrijk onderdeel van ons armoedebeleid. De basisgedachte van dit fonds is dat elke inwoner, ongeacht zijn of haar inkomen, gebruik moeten kunnen maken van sport- en cultuurvoorzieningen. Met het wegnemen of het verlagen van de financiële drempel voor deelname wordt beoogd inwoners met een laag inkomen te stimuleren tot deelname en participatie in de samenleving. Structurele deelname aan sport en/of cultuurvoorzieningen draagt immers bij aan leefbaarheid in de wijk, een gezonde(re) leefstijl en een actieve(re) deelname aan de sociale omgeving van inwoners. Deze regeling is in 2011 aangepast. De **kortingsregeling** voor de Schouwburg is ook mogelijk gemaakt voor andere gesubsidieerde culturele instellingen zoals Metropool.

Besloten is **computers** te verstrekken aan gezinnen met schoolgaande kinderen. Dit vanuit de gedachte dat een schoolgaand kind c.q. een gezin met meerdere schoolgaande kinderen thuis over een computer moet kunnen beschikken. We verstrekken jaarlijks ruim 100 computers aan gezinnen met schoolgaande kinderen. Dit heeft bijgedragen aan de mogelijkheid van kinderen om thuis huiswerk te kunnen maken. Daarnaast zijn in veel gevallen ook de ouders mee gedigitaliseerd. In onze digitale maatschappij is dat van groot belang om volwaardig mee te doen.

4. Ziektekosten en eigen bijdragen

Inwoners van Hengelo met een laag inkomen kunnen gebruik maken van de collectieve zorgverzekering. Zij betalen een lagere premie en zijn voor veel voorkomende ziektekosten beter verzekerd. Hierdoor beogen wij dat zij niet of minder geconfronteerd worden met onverwachte ziektekosten. Van alle inwoners van Hengelo met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm maakt 88% gebruik van deze regeling en 66% met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm (bron BS&F).

Met de zorgverzekeraar is het overleg voortgezet om tot een volledige **dekking van ziektekosten** te komen. Jaarlijks wordt bekeken op welke wijze hier invulling aan wordt gegeven. Op deze wijze worden mensen niet geconfronteerd met (onverwachte) ziektekosten c.q. eigen bijdragen. Voor de gemeente is het aantal aanvragen bijzondere bijstand gedaald. Tenslotte is ook het risico op betalingsachterstanden en daarmee schulden bij de zorgverzekeraar verminderd.

Voor verschillende vormen van zorg en dienstverlening worden verschillende **eigen bijdragen** geheven. Eigen bijdragen worden meestal ingezet om mensen bewust te maken van de kosten die ze maken. In 2011 is voorgesteld een diepgaande discussie te starten over het wel of niet standaard vergoeden van eigen bijdragen. Deze discussie heeft plaatsgevonden naar aanleiding van de transities in het sociaal domein. Hier komen we in hoofdstuk vijf op terug.

5. Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

De gevolgen van de **invoering van diftar (betalen deels gebaseerd op aanbod van vuil)** in Hengelo worden via een goede voorlichting onder de aandacht gebracht van onze klanten en andere mensen met een minimum inkomen. Dit is gedaan via aandacht in het blad Alinea dat onze klanten maandelijks ontvangen en via radio Hengelo gericht op alle inwoners van Hengelo.

6. Overige

Tot slot zijn **criteria** opgesteld voor de **Stadsbank** zodat de kosten maximaal € 680.000 zouden zijn. Wij hebben deze criteria en een beleidsplan schuldhulpverlening opgesteld. We bieden in 2016 een separaat nieuw beleidsplan schuldhulpverlening aan waarin we het beleid op het gebied van de schuldhulpverlening voor de komende jaren vaststellen.

Hoofdstuk 4 Ontwikkelingen

1. Inkomensondersteuning

In de Participatiewet is een aantal maatregel met gevolgen voor het armoedebeleid. Dit betreft de individuele inkomenstoeslag, de afschaffing van de categoriale bijzondere bijstand en het vrijlaten van de inkomensgrens.

Het Rijk heeft in 2015 de **langdurigheidstoeslag** afgeschaft en vervangen door de **individuele inkomenstoeslag**. Deze toeslag is bedoeld voor mensen die langdurig moeten rondkomen van een laag inkomen en geen zicht hebben op inkomensverbetering. De voorwaarden om voor deze nieuwe toeslag in aanmerking te komen zijn grotendeels wettelijk bepaald. De gemeente mag zelf in een verordening bepalen hoelang een inwoner over een laag inkomen moet beschikken en de hoogte van de toeslag. De toeslag mag niet automatisch worden toegekend, maar uitsluitend op aanvraag. De voorwaarden en de hoogte van de toeslag die golden voor de langdurigheidstoeslag hebben we niet gewijzigd voor de individuele inkomenstoeslag.

In 2014 ontstond de mogelijkheid om de **inkomensgrens van 120%** weer voor het gehele armoedebeleid in te voeren. Van die gelegenheid heeft de gemeente Hengelo gebruik gemaakt. Vanuit de gedachte een sociale gemeente te willen zijn en mensen zo goed mogelijk te ondersteunen bij participeren in de samenleving menen wij dat een goede keuze is. Een aantal gemeenten heeft de inkomensgrens van het armoedebeleid inmiddels op 130% gezet. Dit gebeurt met name om het nadeel bij het aanvaarden van werk te voorkomen.

De **categoriale bijzondere bijstand** is (met uitzondering van de zorgverzekering) per 1 januari 2015 afgeschaft. Gemeenten zijn niet langer bevoegd om categoriale bijzondere bijstand aan specifieke doelgroepen te verstrekken. Als voorbeelden noemen we de schoolkostentoeslag en de individuele inkomenstoeslag, deze zijn hierdoor komen te vervallen. Wij hebben hiervoor een oplossing gevonden die de drempel voor de inwoners en de administratieve lasten zo gering mogelijk houdt. De aanvraagprocedure is door het toezenden van het (deels ingevulde) aanvraagformulier simpel gehouden voor onze klanten. Dit heeft goed gewerkt.

2. Bijzondere bijstand

Een andere ontwikkeling is de explosieve stijging van de bijzondere bijstand voor **bewindvoeringskosten**. Als gemeente kunnen we hier geen invloed op uitoefenen. Deze ontwikkelingen hebben wel financiële gevolgen voor het budget. We zien een stijging van de uitgaven voor bijzondere bijstand in 2015 (1,9 miljoen) ten opzichte van 2014 (1,7 miljoen).

We verwachten wel een toename van het gebruik van de voorzieningen van de bijzondere bijstand en het sport- en cultuurfonds door de komst van een groeiende **groep statushouders**. In 2015 moest Hengelo 150 statushouders huisvesten en in 2016 is dit aantal opgelopen naar ongeveer 225. Wij gaan onderzoeken op welke wijze wij voor deze groep inwoners een adequate oplossing kunnen bieden voor het maken van een goede start op het gebied van o.a. de inrichting van de huisvesting, maar ook maatschappelijke deelname en participatie. Deze ontwikkeling raakt dus ook het minimabeleid.

3. Minimabeleid en kindpakket

Landelijk zien we verder dat vele gemeenten vergelijkbare voorzieningen (kindpakket en voorzieningen voor sportieve en culturele activiteiten) hebben zoals we die in Hengelo kennen. Hierin zien we geen bijzondere ontwikkelingen.

In 2015 heeft de gemeenteraad het zogenaamde **kindpakket** (zie bijlage 3) vastgesteld. Al in het coalitieakkoord was afgesproken dat de positie van kinderen die in armoede leven bijzondere aandacht verdient. De gevolgen van het opgroeien in armoede draagt een kind lang met zich mee. Het leidt ook tot niet participeren. Om hieraan zoveel mogelijk het hoofd te bieden hebben wij een kindpakket opgesteld. De maatregelen die daar in opgenomen zijn, zijn in overleg met de betrokken partners (leerlingen voortgezet onderwijs, Cliëntenraad Minima Hengelo, Adviesraad Inkomen en Arbeid en de Kinderombudsman) tot stand gekomen. In het pakket zijn enerzijds al bestaande mogelijkheden gebundeld. Nieuw waren de aanschaf van een fiets en de mogelijkheid om gelden voor sport zodanig te combineren dat (bijna) gratis zwemles mogelijk werd.

Daarnaast is een **financiële bijdrage ingevoerd aan de voedselbank** (gericht op kinderen) en het **jeugdsportfonds** van ieder € 10.000. De voedselbank draagt er aan bij dat gezinnen met kinderen wekelijks een voedselpakket ontvangen. Hiermee zijn zij in staat de kinderen een (gezonde) maaltijd voor te zetten. Daarnaast geven ze extra's op bijzondere momenten zoals Sinterklaas. Het Jeugdsportfonds stelt door de bijdrage ca. 70 extra kinderen in staat deel te nemen aan sport in verenigingsverband. We vinden het belangrijk dat kinderen op deze manier kunnen participeren in de samenleving. En het is bovendien van belang voor de gezondheid van de kinderen dat ze bewegen. Het Jeugdsportfonds is ook een voorliggende voorziening ten opzichte van de bijdrage van het sport- en cultuurfonds van ons minimabeleid. Dit houdt in dat wanneer het Jeugdsportfonds een vergoeding verstrekt er geen bijdrage van het sport en cultuurfonds hoeft te worden verstrekt.

Vanaf 2015 vergoeden we nagenoeg de kosten **van zwemlessen bij het Twentebad**. Ouders moeten een eigen bijdrage betalen van €5 per maand. Dit is opgenomen in het kindpakket. Het effect is een toename van het aantal kinderen dat is gaan zwemmen en waarvoor een vergoeding is verstrekt. In 2014 is voor 120 kinderen een vergoeding verstrekt, in 2015 173. Dit levert een goede bijdrage aan veiligheid en gezondheid.

Elders zien we nog andere ontwikkelingen:

- De opkomst van kledingbanken. De inwoners van Hengelo mogen gebruik maken van de voorziening in Goor. Vanaf 2016 vestigt deze zich in Hengelo.
- Weggeefwinkels, deze is in Hengelo geweest, maar die is beëindigd.
- De stichting Present en haar aanbod.
- Gemeenten maken gebruik van de Stichting Leergeld. Deze stichting voert op vergelijkbare wijze als in Hengelo minimaregelingen uit voor deze gemeenten.

4. Ziektekosten en eigen bijdragen

De **wettelijke inkomensgrens van de collectieve zorgverzekering** is vervallen. Gemeenten kunnen zelf bepalen welke inkomensgrens zij willen hanteren. In Hengelo hebben wij deze op 120% gehouden.

Vanaf 2015 zijn de **Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten** (Wtcg) en de Compensatie Eigen Risico (CER) afgeschaft. Gemeenten moeten dit compenseren. Wij hebben dat voor inwoners van Hengelo met een laag inkomen gecompenseerd via de collectieve zorgverzekering. In de collectieve zorgverzekering zijn in het aanvullende pakket 3 vergoedingen opgenomen van de meest voorkomende kosten die chronisch zieken en gehandicapten maken. Ook vergoedt de zorgverzekeraar de kosten van het (wettelijk) eigen risico volledig. Hiermee ondersteunen wij deze groep inwoners ook met de (beperkte) afschaffing van de aftrek van ziektekosten bij de belastingaangifte.

Besloten is ook om de **eigen bijdragen die vanuit de Wmo** worden opgelegd te compenseren via de collectieve zorgverzekering. Hiermee is de lijn ingezet om met deze zorgverzekering een verbinding tot stand te brengen tussen (zorg-)kosten vanuit de Wmo en de Participatiewet. Wij zien dit als onderdeel van het verder integreren van deze beleidsvelden. Dit moet tot (financiële) voordelen leiden.

5. Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Vanaf 2016 kunnen inwoners van Hengelo alleen nog maar in aanmerking komen voor **kwijtschelding** van het vaste deel van de afvalstoffenheffing.

6. Overige

Wij willen dat zoveel mogelijk inwoners van Hengelo kunnen participeren en gebruik maken van de voorzieningen die hiertoe kunnen bijdragen. Dat kunnen we niet alleen. Daar hebben we andere partijen voor nodig. We maken hiervoor al langere tijd gebruik van het maatschappelijk middenveld. Met de komst van **Wijkkracht** zijn we nog beter in staat de inwoners van Hengelo te bereiken en de regelingen om deel te kunnen nemen onder de aandacht te brengen. Hiermee is weer een stap gezet om het niet gebruik van regelingen op zowel lokaal als landelijk niveau tegen te gaan.

Op regionaal gebied vindt met de gemeenten Borne en Haaksbergen **samenwerking** plaats op het terrein van de Participatiewet en het armoedebeleid. We stemmen het beleid van de gemeenten op elkaar af, maar respecteren de plaatselijke verschillen. Dit kan soms gevolgen hebben voor keuzes in Hengelo.

De gemeente Hengelo heeft de regeling voor gratis **openbaar vervoer** aangepast. Doelgroep is nu de 65+-er met een laag inkomen (<120% van de bijstandsnorm). De regeling wordt uitgevoerd binnen sociale zaken en hoort feitelijk nu bij ons armoedebeleid. Er is een budget beschikbaar van € 50.000. Dat betekent maximaal 660 kaarten die beschikbaar zijn. In 2016 zijn tot op heden ca 630 kaarten verstrekt. De regeling is voor twee jaren vastgesteld (2016 en 2017).

Hoofdstuk 5. Nieuw beleid

Algemeen

Ons armoedebelief bestaat uit een aantal onderdelen. Allereerst het minimabeleid oftewel het sport- en cultuurfonds en het kindpakket. Het gaat hierbij om bijdragen voor sportieve, culturele, educatieve en maatschappelijke activiteiten. Daarnaast kennen we de bijzondere bijstand. We verstrekken duurzame gebruiksgoederen in de vorm van leenbijstand. Dit met uitzondering van koelen, wassen en koken, hier vindt verstrekking 'om niet' plaats door middel van vouchers. Uitgangspunt is dat er geen voorliggende voorziening is, de kosten noodzakelijk zijn en dat niet gereserveerd kan worden. Daarnaast kennen we de individuele inkomenstoeslag en de collectieve zorgverzekering.

Het beleid uit de oude nota zetten wij voor wat betreft deze onderdelen voort, tenzij in de volgende voorstellen of uit besluitvorming in uw raad iets anders volgt. Een opgave hierbij is het gebruik bij volwassenen te stimuleren. Het huidige beleid is op hoofdpunten in bijlage 3. opgenomen.

Een oriëntatie bij andere gemeenten heeft ons geleerd dat wij het pakket in Hengelo de toets der kritiek kan doorstaan. Wij hebben weinig of geen voorzieningen aangetroffen die Hengelo niet kent of eerder niet overwogen heeft.

Voorstellen

1. Inkomensondersteuning

- a. Gelet ook op de constatering van het CBS in hoofdstuk 1 achten wij het voorzetten van het huidige beleid ten aanzien van de individuele inkomenstoeslag een goede keuze.
- b. Dit geldt ook voor het handhaven van de inkomensgrens op 120% voor het gehele armoedebelief.
- c. Onderzoeken wat de effecten zijn van het verhogen van de inkomensgrens van 120 naar 130%.

2. Bijzonder bijstand

- a. Wij handhaven het verstrekken van duurzame gebruiksgoederen in de vorm van **leenbijstand** met de mogelijkheid van kwijtschelding bij het leveren van een tegenprestatie. Hiermee zetten we de koers zoals in hoofdstuk 3 is aangegeven voort.
- b. Wij intensiveren de inzet op de **kwijtschelding van de leenbijstand via wederkerigheid**. Wij willen hiermee bereiken dat mensen door eigen inzet en verantwoordelijkheid kwijtschelding te bereiken.
- c. Ten aanzien van de ontwikkelingen rond (de kosten van) de **bewindvoering** verzetten wij ons nadrukkelijk tegen de landelijke ontwikkelingen. We zetten nadrukkelijk in op een verhoging van de rijksbijdrage voor de bijzondere bijstand. In onze uitvoering zoeken we zoveel mogelijk de grenzen op om kosten te voorkomen of te minimaliseren. We willen hiermee bereiken dat deze kosten minder op het bijzondere bijstand budget drukken.
- d. **Statushouders** geven we op een passende wijze een goede start op het gebied van inrichting van de huisvesting en maatschappelijke participatie. Waar mogelijk gaan we kijken of we via collectieve inkoop de kosten verder kunnen drukken.

3. Minimabeleid en kindpakket

Minima voorzieningen (sport- en cultuurfonds)

Inhoudelijk kan dit pakket in grote lijnen ongewijzigd blijven. We zien echter dat op dit moment maar zo'n 30% van de mogelijke afnemers gebruik maakt van het fonds. We hebben al eerder actie ondernomen om het **gebruik te bevorderen**. Om onduidelijke redenen zijn we er niet in geslaagd het gebruik daadwerkelijk te laten toenemen. Wij willen hier een onderzoek doen naar de achterliggende oorzaken hiervan. Op basis analyse kijken we of er redenen zijn andere maatregelen aan te bieden. In de nota "Met respect ..." hebben we vastgesteld de toegang tot ondersteuning via het zorgloket te laten verlopen. Naast deze toegang stellen wij voor gebruik te maken van andere vindplaatsen.

Minima voorzieningen

- a. Wij gaan onderzoek doen naar de achterliggende oorzaken voor niet-gebruik.
- b. Wij gaan aandacht besteden aan andere dan de tot nu toe aangeboorde vindplaatsen. Bijvoorbeeld een stand bij supermarkten.
- c. Wij zetten Wijkracht in om het gebruik te bevorderen.
- d. We zetten de consultants WMO en Jeugd tijdens de keukentafelgesprekken in om het gebruik te bevorderen.

Daarbij willen we ook op zoek naar de achterliggende redenen voor niet gebruik.

Kindpakket

Wij geven voor de kosten van **vakantieactiviteiten** in Nederland een bijdrage. Vanuit de praktijk komen verzoeken binnen om kinderen uit gezinnen met een laag inkomen deel te laten nemen aan vakantiecampen. De kosten van deze kampen zijn (veel) hoger dan de vergoeding. Dit kan voor veel gezinnen een belemmering zijn om een kind deel te laten nemen. Wij vinden het van belang dat ook deze kinderen hun vakantie verhalen kunnen vertellen. Deel van de dekking is mogelijk via het Menzisbudget (1 euro per verzekerde per maand). Met dit budget ondersteunt de zorgverzekeraar gezondheid bevorderende projecten financieel. Inzet van dit budget, door de zorgverzekeraar, gericht op kinderen past binnen ons beleid. Wij stellen dan ook voor:

Kindpakket

- e. We stellen voor de vergoeding voor deze kampen op te nemen in het kindpakket, voor zover dit past binnen het Menzisbudget.

Studenten kunnen geen gebruik maken van de voorzieningen van het kindpakket en het sport- en cultuurfonds. Dit hebben wij vastgelegd in de verordening. Zij kunnen gebruik maken van voorzieningen binnen het onderwijs, die vaak om niet of voor een kleine eigen bijdrage worden aangeboden. Het gevolg hiervan is wel dat kinderen van studenten ook geen gebruik kunnen maken van de voorzieningen van het kindpakket. Dit vinden wij geen gewenste situatie en stellen dan ook voor het kindpakket ook beschikbaar te stellen voor kinderen van studenten. Wij verwachten dat dit leidt tot een geringe stijging van de uitgaven.

Kindpakket

- f. We stellen voor kinderen van studenten in aanmerking laten komen voor het kindpakket.

In 2016 vestigt in Hengelo naar verwachting een kledingbank. Deze bank was in Goor gehuisvest. Inwoners van Hengelo met een laag inkomen kunnen hiervan gebruik maken. Zij mogen 2 maal per jaar gratis kleding uitzoeken. Dit geldt voor zowel volwassenen als kinderen. Met een financiële bijdrage van €10.000 willen wij deze bank ondersteunen op vergelijkbare wijze zoals wij dat doen voor de Voedselbank en het Jeugdsportfonds.

Kindpakket

- g. We stellen voor en structurele bijdrage van € 10.000 aan de Kledingbank toe te kennen mits deze zich in Hengelo vestigt.

Voorstellen Cliëntenraad minima Hengelo (CMH)

Voor wat betreft de inbreng van de CMH hebben wij het volgende overwogen.

Het sport- en cultuurfonds kent al de mogelijkheid **meerdere sporten** te vergoeden. Hiervoor geldt echter wel een maximale bijdrage per subsidiejaar.

Het halen van een **zwemdiploma** voor kinderen blijven wij van mening dat dit de eigen verantwoordelijkheid van ouders is. We vinden het wel belangrijk dat ook kinderen uit de doelgroep de mogelijkheid krijgen een zwemdiploma te halen. Daarom hebben wij dit in 2015 in het kindpakket de vergoeding van de kosten voor zwemlessen opgenomen. We vergoeden deze nagenoeg helemaal.

Maatwerk

De Cliëntenraad Minima Hengelo en de gemeenteraad hebben aangegeven maatwerk mogelijk te willen maken bij toekenningen in het armoedebeleid. Feitelijk betekent dit dan mensen meer zeggenschap krijgen over het besteden van de bedragen. Hiervoor kennen wij een aantal alternatieve manieren. Deze passen binnen de uitgangspunten van Met respect: eigen kracht, eigen verantwoordelijkheid.

- A. Variant Hoorn : <http://hoorn.nl/strippenkaart?highlight=sport>

Elke inwoner die aan de voorwaarden voldoet voor het huidige sport en cultuurfonds ontvangt aan het begin van het kalenderjaar het maximaal uit te keren bedrag voor sport- en cultuuractiviteiten in de vorm van een persoonsgebonden strippenkaart. Met deze kaart én een zogeheten stamkaart (kaart met foto en persoonsgegevens) kan de klant betalen bij aangesloten aanbieders voor sport en cultuur. Nieuwe klanten van sociale zaken ontvangen bij de toekenning van bijvoorbeeld een bijstandsuitkering direct de strippenkaart. De aanbieders declareren in een afgesproken periode dat wat zij op de kaarten hebben geïnd.

Verwachte voordelen zijn dat inwoners op elk gewenst moment kunnen deelnemen aan beschikbare sportieve en culturele activiteiten. Er is geen wachttijd in verband met afhandeling van de aanvraag. Er is geen aanvraagdrempel. Dit zal leiden tot meer deelname. Deze werkwijze passen we voorsnog toe bij de volwassenen en geldt dus niet voor de vergoedingen van het kindpakket. Wij verwachten dat de administratieve lasten verminderen. Wel zal hiervoor draagvlak moeten zijn bij de

verenigingen om op deze vernieuwde wijze te gaan werken. Dit onderzoeken wij bij de verdere uitwerking van dit voorstel.

Maatwerk

- h. We stellen voor te bepalen of we voor deze nieuwe werkwijze willen invoeren.

B. Variant volledig maatwerk

We kunnen ook de keuze vrijheid bij de inwoner zelf laten. We verstrekken dan 1 maal per jaar een bedrag. Dit bedrag is een gemiddelde (nader te bepalen) van het gebruik over een periode van vijf jaren van sport- en cultuurfonds en bijzondere bijstand. Daarboven op een deel van de door ons bespaarde uitvoeringskosten. Wij willen de voorzieningen uit het kindpakket hier (vooralsnog) buiten laten gelet op de kwetsbaarheid van deze groep.

De inwoner bepaalt dan zelf op welke wijze hij het geld besteedt om deel te nemen en te participeren in de samenleving en welke gebruiksgoederen hij koopt etc. De enige controle die plaatsvindt is of de inwoner tot de doelgroep hoort. Voordeel hiervan is dat de inwoner meer vrijheid heeft om ondersteunende financiële middelen naar eigen welbevinden in te zetten. Daarnaast geeft dit een vermindering van de administratieve last, zowel voor inwoners als voor de gemeente.

Nadeel is dat de wetgever deze werkwijze als inkomensondersteuning ziet. Deze taak is niet toegestaan aan gemeenten. We stellen voor hier toch een experiment te starten met een kleine groep te selecteren mensen. Parallel daaraan vormen we een controlegroep. Een en ander vraagt van mensen de bereidheid om opening van zaken te geven.

Een dergelijk experiment past in ons streven trendsettend te blijven in plaats van te gaan volgen. We onderzoeken nog of we Divosa of VNG kunnen betrekken bij deze pilot.

Maatwerk

- i. We stellen voor in te stemmen met het nader uitwerken van dit experiment.

4. Ziektekosten en eigen bijdragen

Overleg met zorgverzekeraar wordt voortgezet om waar mogelijk eigen bijdragen verder terug te dringen. Dat geldt ook voor het zo optimaal mogelijk compenseren van kosten voor chronisch zieken en gehandicapten.

Ziektekosten en eigen bijdragen

Overleg met zorgverzekeraar voortzetten

5. Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Wij stellen voor om de mogelijkheden voor het toepassen van **kwijtschelding voor Diftar** voor de doelgroep voort te zetten. De effecten van dit beleid gaan we onderzoeken in 2017 en komen eventueel met nieuwe voorstellen.

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

- Kwijtschelding voor Diftar voor de doelgroep voortzetten
- Effecten beleid in 2017 onderzoeken

6. Overige

Overige

- Samenwerking met **Wijkkracht** wordt nader uitgewerkt en opgepakt
- Via intensief overleg en **samenwerking met andere gemeenten** zetten we in op afstemming van de diverse onderdelen van het armoedebelaid. Dat is zeker voor wat betreft de gemeenten Borne, Haaksbergen en Hengelo van belang om de uitvoering van de regelingen zo efficiënt mogelijk te laten verlopen.
- De regeling voor het **gratis openbaar vervoer** is een tijdelijke regeling voor twee jaren. In de loop van dit jaar evalueren wij dit experiment en komen met een voorstel de regeling al dan niet gewijzigd voort te zetten.

Hoofdstuk 6. Financiële en personele gevolgen.

Budgetten

De budgetten voor de bijzondere bijstand en het sport- en cultuurfonds zijn niet toereikend. Door een sterke toename van de kosten van bewindvoering en inrichtingskosten is sprake van overschrijding van het budget bijzondere bijstand. Dit is een autonome ontwikkeling. De invoering van het kindpakket heeft geleid tot hogere uitgaven die nog niet in de begroting zijn verwerkt. Voor de begroting vanaf 2017 is hier rekening mee gehouden.

Financiële gevolgen voorstellen nieuw beleid

1. Inkomensondersteuning

De voorstellen hebben geen financiële gevolgen.

2. Bijzondere bijstand

De voorstellen voor leenbijstand en de kwijtschelding hebben geen financiële gevolgen. Voor de begroting vanaf 2017 is rekening gehouden met de ontwikkelingen voor bewindvoering en statushouders.

3. Minimabeleid en kindpakket

De structurele bijdrage aan de kledingbank leidt tot een extra uitgave van €10.000. De variant Hoorn leidt tot extra uitgaven van €50.000.

4. Ziektekosten en eigen bijdragen

Deze voorstellen hebben geen financiële gevolgen.

5. Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Deze voorstellen hebben geen financiële gevolgen.

6. Overige

Deze voorstellen hebben geen financiële gevolgen.

Bijlage 1. Omvang doelgroep

In onderstaande tabellen van de armoedemonitor van Stimulansz staan zowel het aantal huishoudens als het aantal kinderen jonger dan 18 jaar die leven in gezinnen die tot de doelgroep van het armoedebeleid horen in Hengelo

Aantal huishoudens met een inkomen tot% van het sociaal minimum

Jaar	101%	105%	110%	115%	120%
2013	2800	3400	4300	4900	5700
2014	2930	3540	4470	5080	5930
2015	3060	3700	4680	5300	6190

Percentage huishoudens met een inkomen tot% van het sociaal minimum

jaar	101%	105%	110%	115%	120%
2013	7,7	9,3	11,8	13,5	15,7
2014	8	9,7	12,2	13,9	16,2
2015	8,2	9,9	12,6	14,2	16,6
2015 landelijk	7,7	9,6	11,7	13,6	15,4

Een belangrijke doelgroep van het armoedebeleid is kinderen. Opvallend is dat hoewel sprake is van stijging van het aantal huishoudens dat tot de doelgroep van het armoedebeleid horen er bij de kinderen juist sprake is van een daling. Wij kunnen hiervoor geen verklaring geven.

Aantal kinderen <18 jaar met een inkomen tot% van het sociaal minimum

Jaar	101%	105%	110%	115%	120%
2013	1200	1500	1800	2000	2200
2014	1390	1640	1940	2100	2360
2015	1280	1530	1810	1960	2200

Percentage huishoudens doelgroep (120%) Hengelo ten opzichte van Almelo en Enschede

jaar	Hengelo	Almelo	Enschede
2013	15,7%	20,5%	19,4%
2014	16,2%	21,4%	20,6%
2015	16,6%	21,6%	21,4%

Bijlage 2. Feiten en cijfers

Jeugdportfonds

2013: 375 kinderen

2014: 383 kinderen

2015: 450 kinderen

Beschermingsbewind

Beschermingsbewind

Hengelo	2012	2013	2014	2015
Kosten bewind <i>Overige bewindvoerders</i>	€ 120.588	€ 169.530	€ 312.077	€ 374.453
Aantal huishoudens <i>Overige bewindvoerders</i>	101	193	306	373
Kosten bewind <i>Stadsbank</i>	€ 46.125	€ 100.470	€ 139.797	€ 179.500
Aantal huishoudens Stadsbank (31-12-2014)	39	79	111	117
Totaal aantal huishoudens bewind	140	272	417	490
Totale uitgaven bewind	€ 166.713	€ 270.000	€ 451.874	€ 553.453
Totale uitgaven bijzondere bijstand	€ 1.682.696**	€ 1.489.108	€ 1.728.878	€ 1.978.235

**bijstand voor duurzame gebruiksgoederen was in 2012 nog om niet, vandaar dat deze post hoger uitvalt dan in 2013.

Incidentele bijzondere bijstand

	2014	2015
Individuele inkomenstoeslag	€ 482.078	€ 453.761
Kosten inrichting/huisraad	€ 100.280	€ 142.047
Wasmachine/ fornuis / koelkast	€ 138.328	€ 136.617
Leenbijstand	€ 97.849	€ 88.742
Rechtsbijstand	€ 68.685	€ 65.729
Maaltijdvoorziening	€ 63.638	€ 59.393
Bewind	€ 13.611	€ 44.290
Medische/paramed. hulp	€ 36.391	€ 34.183
Vervoerskosten	€ 18.521	€ 26.697
Begrafeniskosten	€ 27.727	€ 17.126
Opvang/huisvesting pension/hotel	€ 14.052	€ 16.001
Loonheffingscorrectie	€ 6.741	€ 16.157
Verhuiskosten	€ 8.429	€ 13.024
Overige kosten maatschappelijke zorg	€ 38.801	€ 12.548
Overige algemene levensbehoeften	€ 3.146	€ 11.626
Eenmalig levensonderhoud	€ 3.009	€ 11.843
Woonkosten tot huurgrens	€ 4.321	€ 6.391
Overige kosten financiële transacties	€ 10.334	€ 4.191
Kleding/schoeisel	€ 5.822	€ 3.375
Overige kosten	€ 26.736	€ 30.335
Totaal	€ 1.168.497	€ 1.194.075

Periodieke bijzondere bijstand

	2014	2015
Bewind	€ 11.088	€ 312.560
Opvang/huisv. pension/hotel	€ 104.385	€ 74.330
Kleding/schoeisel	€ 57.322	€ 53.819
Woonkosten tot huurgrens	€ 38.659	€ 52.339
Overige kosten maatschappelijke zorg	€ 170.364	€ 29.078
Zorgtoeslag alleenst. (ouder)	€ 24.647	€ 25.237
Rechtsbijstand	€ 26.933	€ 20.214
Woonkosten boven huurgrens	€ 21.782	€ 19.171
Aanvullende bijstand < 21	€ 9.809	€ 17.286
Overige kosten woonvoorziening	€ 4.328	€ 13.387
Bijzondere bijstand < 21 in inrichting	€ 4.795	€ 16.074
Dieetkosten	€ 10.581	€ 12.233
Overige kosten financiële transacties	€ 43.279	€ 12.781
Overige algemene levensbehoeften	€ 7.387	€ 7.256
Alarmsysteem	€ 6.722	€ 6.726
Kosten specialist	€ 5.393	€ 180
Overige kosten	€ 12.906	€ 26.944
Totaal	€ 560.381	€ 699.615

Bijlage 3. Huidige pakket minimaregelingen

Kindpakket

- a. Schoolkosten
Kinderen van 4 tot en met 17 jaar komen in aanmerking voor een vergoeding voor schoolkosten. Voor kinderen van 4 tot en met 11 jaar is de bijdrage €110 per schooljaar. Voor kinderen van 12 tot en met 17 jaar is de bijdrage €200 per schooljaar.
- b. Sportieve- of culturele activiteiten
Per jaar kunnen ouders van kinderen tot en met 17 jaar een bijdrage van €110 ontvangen voor sportieve- of culturele activiteiten.
- c. Zwemlessen
De bijdrage voor kinderen tot en met 12 jaar is €230 per jaar per kind.
- d. Fiets
Kinderen die voor het eerst naar het voortgezet onderwijs gaan krijgen eenmalig een bijdrage van €100.
- e. Computer
Een gezin met schoolgaande kinderen van 4 tot en met 17 jaar komt in aanmerking voor één computer per gezin en eenmaal in de vijf jaar.

Minimaregelingen voor volwassenen (en inwonende kinderen)

- a. Sportieve, culturele, educatieve en maatschappelijke activiteiten
Een bijdrage van €110 per persoon per jaar.
- b. Vakantieactiviteiten
Een bijdrage van €50 per persoon voor meerdaagse activiteiten of €25 per persoon voor een dagactiviteit.
- c. Lidmaatschap bibliotheek
Gratis lidmaatschap bibliotheek
- d. Korting Schouwburg of Metropool
50% korting per seizoen voor 5 voorstellingen van het Rabotheater of Metropool.